

доступності освітнього простору вищого навчального закладу для студентів із порушеннями слуху. *Збірник наукових праць : Педагогічні науки*. 2016. Вип. 70, т.2 С.131-135.

5. Adamiuk N., Zamsha A. Principles of designing bimodal-bilingual educational environment for the deaf and hard-of-hearing learners. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2020. № 6(34), vol. 1. P.45-49. <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.6.1.8>

6. Zamsha A. Psycho-pedagogical issues of parents with special education needs children. *In Scientific and pedagogical internship «Pedagogical and psychological education as a component of the education system in Ukraine and the EU countries» : Internship proceedings (August 3 – September 11, 2020)*. Wloclawek : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2020. Pp. 99-101.

Ільяна Валентина,

кандидат педагогічних наук,

в.о. завідувачки відділу логопедії

відділу логопедії Інституту спеціальної педагогіки і психології

імені Миколи Ярмаченка НАПН України,

м. Київ, Україна

ІНДИВІДУАЛЬНА СТРАТЕГІЯ НАДАННЯ ПІДТРИМКИ ДІТЯМ ІЗ ДИСЛЕКСІЄЮ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА

Дислексія та дисграфія – це порушення писемного мовлення, що проявляються у стійких специфічних помилках під час читання та письма. Ці порушення безпосередньо негативним чином впливають на опанування програмового матеріалу, зокрема предметів мовного циклу. Зазвичай, дитині із зазначеними порушеннями притаманні й вторинні відхилення в розвитку таких провідних психічних процесів, як сприймання, увага, пам'ять, що створює додаткові утруднення. Необхідно зазначити, що провідним інструментом для навчання у школі є писемне мовлення. Саме читання та письмо безпосередньо забезпечує учня можливістю оволодівати ключовими компетентностями. Саме тому навчання означеної категорії дітей вимагає від педагогів залучення та використання спеціальних методів і прийомів. Розглянемо окремі приклади, які стануть у нагоді вчителю та сприятимуть засвоєнню предметів дитиною.

Під час читання дитина припускається великої кількості помилок, що, з часом, призводить до формування читання за здогадкою. Остання частина

слова прочитується навмання, а відтак зміст матеріалу спотворюється і стає абсолютно не зрозумілим дитині. Такому фрагментарному розумінню прочитаного можна запобігти декількома способами, які потрібно використовувати систематично та комплексно. По-перше, під час читання дитина має використовувати трафарет-лінійку із віконцем. По-друге, матеріал для читання буде сприйматися краще із застосуванням прозорих кольорових накладок (колір добирається індивідуально), а також збільшенні розміру та виду друкованого шрифту (краще сприймається рублений). Доцільним та необхідним також є додаткове прочитування інструкцій для дитини педагогом. Під час закріплення нового матеріалу та його домашньому опрацюванні необхідно використовувати відповідні аудіо матеріали, які учень зможе самостійно прослуховувати.

Надзвичайно важливим є застосування прийому «письма вголос». Все, що записується має проговорюватися, як під час самостійного письма, так і під час диктантів. Учень має акцентувати свою увагу на звуках, які в усному розмовному мовленні не мають чіткого, вираженого звучання. В першу чергу – це ненаголошені голосні, дзвінки приголосні у кінці слова, що набувають ознак глухості у процесі говоріння, а також збіг приголосних. Особливої уваги щоразу потребує кінець слова. Його чітке вимовляння під час письма сприятиме подоланню звички дописувати навмання зайві елементи. Послідовне і чітке проговорювання має скласти для дитини нову міцну опору під час виконання будь-яких письмових вправ.

Окремої уваги потребує робота дитини та педагога під час диктанту. Для забезпечення формування письма, правильність якого зможе контролювати дитина, необхідно дотримуватись таких правил:

- зниження темпу диктування;
- збільшення часу на самоперевірку;
- супровід дитини під час самоперевірки на початкових етапах. Дитина має навчитися застосовувати плавне поскладове читання написаного з поступовим просування від слова до слова у повільному темпі. З метою уникнення

змістових здогадок необхідно використовувати трафарет-лінійку зі спеціальним віконцем, в якому видно лише один рядок. Згодом – самоперевірка може відбуватись без допомоги дорослого.

Доля того, щоб учень засвоював програму в цілому необхідно зменшити кількість завдань та зосередити увагу, в першу чергу, на якості виконання, а не на кількості. Водночас, доцільним є збільшення часу під час контрольних та самостійних робіт. Також необхідним є використання, як зазначалось вище, аудіоматеріалів, які сприятимуть кращому сприйманню та засвоєнню навчальних предметів, в першу чергу, за рахунок розвантаження та зменшення виснажливості, до якої призводить безпосереднє читання дитиною. Необхідно зазначити, що зниження стійкості та концентрації уваги, а також особливості довготривалої пам'яті, що притаманне дітям із дислексією, вимагають обов'язкових додаткових повторень пройденого матеріалу з будь-якого навчального предмету та відповідно додаткових зусиль від педагога, учня та батьків.

Список літературних джерел:

1. Ільяна В. М. Подолання дислексій в учнів 2-4 класів загальноосвітніх шкіл для дітей з тяжкими порушеннями мовлення / В. М. Ільяна // Особлива дитина: навчання та виховання. – 2014. – № 1. – С. 18–27.
2. Ковшиков В. А. Психолінгвістика. Теория речевой деятельности : [учеб. пособие]. В. А. Ковшиков, В. П. Глухов. М.: АСТ : Астрель , 2007 – 318с.
3. Соботович Е. Ф. Психолінгвістическая структура речевой деятельности и механизмы её формирования / Е.Ф. Соботович. К.: ИЗМН, 1997. – 44 с.

Іщенко Руслан,
аспірант

Інституту спеціальної педагогіки і психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України
м. Київ, Україна

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ В СТРУКТУРІ ОСОБИСТОСТІ ІЗ ЗОРОВОЮ ДЕПРИВАЦІЄЮ

В сучасному світі велику роль відіграє комплексний підхід до вивчення особистості. Сьогодні конкурентоспроможність у бізнесі все більше пов'язується з наявністю в організації компетентних, рішучих людей, які здатні